

תענוג בדבר, כך אבל **מותר לרחוץ בצונן כל שבעת ימי אבילותו**, אף על פי שיש תענוג בדבר. וללשון זה, מה שאמר רבי אבא הכהן משום רבי יוסי הכהן, מעשה ומתו בניו של רבי יוסי בן רבי חנינא, ורחץ בצונן בתוך שבעה, אותו מעשה בלא שתכפוהו אבלי.

וללשון שני דעת רבא, שאבל **כל שבעת ימי אבילותו אסור ברחיצה אפילו בצונן**, ואין הדבר דומה להיתר אכילת בשר ושתיית יין כי דברים אלו התירו לו להעביר ממנו צער. וללשון זה, מה שאמר רבי אבא הכהן משום רבי יוסי הכהן, מעשה ומתו בניו של רבי יוסי בן רבי חנינא, ורחץ בצונן בתוך שבעה, אותו מעשה היה, כשתכפוהו אבלי.

ומסקנת הסוגיה: (א) אבל **אסור לרחוץ כל גופו, בין בחמין ובין בצונן**, כל שבעה. (ב) אולם **פניו ידיו ורגליו, בחמין אסור, בצונן מותר**. (ג) **ולסוך, אפילו כל שהוא אסור**. (ד) **ואם להעביר את הזוהמא [=לכלוך], מותר לרחוץ בכל אופן שצריך**.

חילוק באבילות בין בוגרת לנערה

הבוגרת שראויה להינשא, צריכה לקשט עצמה, כדי שיקפצו עליה, **ולכן, אפילו בזמן אבילות אביה**, שאדם צריך לנוול עצמו, היא **אינה רשאית לנוול עצמה**², [י"מ שהכוונה לזמן שמת אחד מקרובי אביה, שאביה אבל, ויש לה להיות אבילה עמו. וי"מ שהכוונה לזמן שמת אביה, שיש לה להיות אבילה מחמת עצמה כי מת אביה]. ומבואר, שדווקא בוגרת אינה רשאית לנוול עצמה בימי אבל אביה, **אבל נערה**, שעדיין אינה ראויה להינשא, ואינה צריכה לקשט עצמה, **מנוולת עצמה בימי אבל אביה** כשאר בני אדם, [וכל זה כשהביאה שתי שערות, שהיא גדולה וחיבת במצוות, אבל קטנה אינה חייבת בכלום].

ומתחילה רצו לומר, שהדבר שבו הבוגרת חלוקה מנערה הוא הרחיצה בצונן, שהבוגרת מותרת לרחוץ כל גופה בצונן, שלא לנוול עצמה, [ודווקא בצונן, אבל בחמין אסורה, שהרי אמר רב חסדא אבל אסור להושיט אצבעו בחמין], **והנערה אסורה** כשאר אבלים, ואם כן יש ללמוד מכאן, שאבל אסור לרחוץ בצונן, כלשון שני של רבא³.

ודחו זאת ואמרו, שאפשר שלענין רחיצה אין חילוק בין בוגרת לנערה, ושתייהן מותרות לרחוץ בצונן, כלשון ראשון של רבא, והחילוק בין בוגרת לנערה הוא, לענין

² אומר ר"י, דהא רשאה לאו דוקא, אלא הכי קאמר, אין הבוגרת חייבת לנוול עצמה, הא נערה חייבת. [תוס'].

³ ילי"ע למה לא נאמר שהבוגרת מותרת אף בחמין, ורק שאר אבלים אסורים. ושמה לא מסתבר ששאר אבלים אסורים אפילו להושיט אצבע, והיא מותרת לרחוץ כל הגוף. ולא מסתבר שרחיצת פניה ורגליה תועיל שלא תהא מנוולת. וילי"ע בדבר.